

● 38 LET VELANE

Rojstni dan s pogledom v prihodnost

Ob Šmartinski cesti na skrajnem zahodnem robu naše občine smo slabo leto opazovali naglo gradnjo visoke zgradbe ob tovarni zaves, potem pa se je pred kakim mesecem na steni pojavil znak in napis Velana. Od daleč je viden in kadar sonce razblini meglo, ga lahko preberemo prav z Žal. Nova investicija in v teh časih? Tako se mnogi vprašajo, ko jih pot zanese v ta predel Ljubljane. Pa se nekoliko podrobneje seznanimo z Velano, ki je na začetku prejšnjega meseca, natanko 6. decembra, praznovala svoj 38. rojstni dan.

Sem na Šmartinsko cesto smo se preselili iz stare Cukrarne, ko se je pisalo leto 1970. Leta 1967 so na tem mestu kupili za tiste čase kar veliko parcelo, misleč, da je ne bodo nikdar pozidali. Nobenih kreditov, nobenih posojil, je bilo njihovo geslo. V starih temačnih in obokanih prostorih stare Cukrarne, v delavnicah, ki bi bile še najbolj primerne za kakšno manjšo dejavnost, po stopniščih, ob slabi razsvetljavi in v nemogočih delovnih razmerah se je v skromnih razmerah s trmoglavo vztrajnostjo porajala zasnova današnje sodobne tovarne zaves. S prvo stopnjo izgradnje nove tovarne v letu 1969 so bili dani temelji za uvajanje novjših tehnoloških postopkov. Leta 1972 je bila končana druga stopnja razvoja z izgradnjo nove oplemenitilnice, saj so nam do takrat plemenitili zaves v Pletenini. S končanjem tretje stopnje in z nabavo novih pletilnih, tkalskih in adjustirnih strojev je bil pozidan zadnji kos zemlje. To je bilo leta 1978. Velana je bila vpeta ali ujeta, kakorkoli rečemo. Na vzhodni strani meji na Zvezno ulico, ja južni na Avto-nabavo, na zahodni na Kemin in na severu na Šmartinsko cesto. Vsa leta uspešnega poslovanja in dobrega gospodarjenja z denarjem so narekovala novogradnjo. V skladih je bilo vedno več prostih investicijskih sredstev, v proizvodnji pa vedno bolj tesno s prostorom. Iskanja rešitve so

bila dolgotrajna, vendar uspešna. S sosednjo delovno organiza-

cijo Kolinsko smo našli kompromisno rešitev. Ob meji s Keminom so bile stare zgradbe in v njih stanovanja. Nakup nadomestnih stanovanj za te družine, odkup zemlje na meji s Keminom, potem pa brž v načrtovanje nove proizvodne hale. Pred dobrim letom so na tem prostoru še stale stare zgradbe in novembra

letos je bila zgradba postavljena in dana v uporabo. Gradnja po principu »na ključ«, zagotovljena sredstva, vse plačano v rokih po načelih, ki veljajo pri dobrih poslovnih partnerjih in gradnja se ni niti za hip ustavila.

Pred nami stoji nova proizvodna hala, v kateri bo našla novo domovanje tkalnica, na njeno staro mesto pa se bo razširila proizvodnja pletenih zaves. V novi proizvodni hali bo našla nov dom tudi konfekcija, ki bo odstopila prostor večji in lepše urejeni industrijski prodajalni in konfekciji za znanega kupca. V novi proizvodni hali ne bo nobenih večjih pisarn, le obrobne obratne pisarnice, pridobili pa smo mnogo prostih površin za vpeljavo novih plemenitilnih postopkov. Izdelava novega srednjeročnega programa je povsem stvarna zadeva in naloga: napolnitev prostorov z novimi stroji. Vse to pa že teče, postopno in po načrtih.

Rojstni dan je za nami. Nobene posebne proslave in brez velikih besed ob prevzemu hale v uporabo. Zavedamo se, da prazni zidovi ne prinašajo denarja. Otvoritev? Da, vendar takrat, ko bo za zidovi videti polno novih strojev in ljudi ob njih. Ne gre pa le za nove in nove stroje. Strunjeje stopamo tudi v svet računalnikov. Že v prvi polovici prihodnjega leta bomo vgradili poslovni računalnik, saj se že nekaj časa zavedamo, da po starem ne moremo več v korak z razvitem svetom. Mnogo bi še lahko rekli ali zapisali o tej naši in vaši Velani, pa saj poznate tisti rek, da se dobro blago samo hvali. Pa še kaj kdaj drugič.

JOŽE PRAPROTNIK

Urejanje okolice nove proizvodne hale (Foto: J. P.)

● SATURNUS

Za razvoj najpomembnejša naložba v Tovarni avtoopreme

Lansko leto je minilo 65 let, odkar so na prostoru zdajšnjega Saturnusa Ob železnici 16 pričeli delati prvo pločevinasto embalažo v Ljubljani. Le leto dni kasneje je tu že zrasla prava tovarna kovinske embalaže, leta 1924, ko je podjetje postalo last holandsko nemške družbe, pa je dobilo ime Saturnus. Takrat je v njemu delalo že 250 delavcev. Leta 1935 je tovarna ponovno prišla v roke domačih kapitalistov, po osvoboditvi, ko je bila nacionalizirana, pa se je pričela hitra rast povečevanja proizvodnih zmogljivosti, posodabljanja proizvodnje in uvajanja novih izdelkov.

V Saturnusu, tej »rdeči trdnjavi«, kot pogostokrat slišimo praviti tovarni, ki je od leta 1930 bila jedro delavskega gibanja v Mostah (spomnimo se, da so tu delovali Pepca Kardelj, Franc Leskovšek-Luka, Angela Oček, Vida Pregarc in drugi) je

zdaj v treh tozkih Tovarna avtoopreme, Tovarna embalaže ter Orodjarna in vzdrževanje in v delovni skupnosti skupnih služb zaposlenih okoli dva tisoč delavcev. Kot je mogoče razbrati že iz imen tozgov sta glavna izdelka Saturnusa svetlobna telesa za avtomobile in pločevinasta embalaža.

Kar polovico vse proizvodnje tozda Tovarna avtoopreme izvozijo na konvertibilni trg. Okoli 60 odstotkov golf evropskega tipa (k njim ne smemo prištevati tistih, ki so namenjeni za Veliko Britanijo in Francijo), ima vgrajene Saturnusove žaromete in zadnja svetila. Na spisku njihovih kupcev so tovarne Volkswagen, Peugeot, BMW, Fiat ter ruska Moskvic in Kamaz. Svetlobno opremo delajo tudi za kamionsko in traktorsko industrijo ter za kolesa. Za Crveno zastavo za prvo vgradnjo ne delajo, zato pa skrbijo, da so za ta vozila trgovine

založene z rezervnimi svetlobnimi telesi. So najbrž eni redkih pri nas, ki z izvozom pokrivajo proizvodno ceno.

Saturnusovi strokovnjaki so bili drugi v Evropi, ki so razvili žaromet s plastičnim paraboloidom. Kot so nam povedali v tej tovarni, je v nekaj letih pričakovati, da bo večina avtomobilov »oblečena« v plastične žaromete. Le-ti imajo pred kovinskimi več prednosti, predvsem so bolj odporni proti vremenskim nepravilnostim, obenem je cenejša tudi njihova izdelava. Vendar pa prehod na njihovo izdelovanje zahteva popolno spremembo tehnologije, saj gre zdaj za brizganje plastike in ne za oblikovanje pločevine.

V Saturnusu pravijo, da je njihova prihodnost najbolj odvisna od investicije, ki se je pravkar lotevajo v tozdihi Tovarna avtoopreme ter Orodjarna in vzdrževanje. Njihov cilj je povečati proizvodnjo žarometov s kovinskim paraboloidom, se usposobiti za izdelavo plastičnih žarometov, hkrati pa morajo novi tehnologiji prilagoditi tudi orodjarno. Zgradili naj bi dodatne proizvodne prostore, postavili manjše poslopje, namenjeno razvoju, nakupili potrebno opremo za oba tozda, nabavljajo pa tudi CAT-CAM opremo za računalniško konstruiranje in vodenje proizvodnje. V tem letu bodo tudi dokončali investicijo v varjeno pločevinko, ki bo nadomestila lotano.

»Razvoj Saturnusa temelji na kakovostnih spremembah, ne na ekstenzivnih. Če teh ne dosežemo v tem srednjeročnem obdobju, se utegnemo znajti v krizi. Evropsko tržišče ne zanima naše težave, zanimajo pa ga kakovost, roki in cene. Če naš

kamion zamudi rok, tujega kupca ne zanimajo razlogi za zakasnitev, marveč gre za dejstvo, ki ima za nas neljube posledice,« je dejal direktor Saturnusa Jožko Čuk.

Zato v prihodnjih letih v Saturnusu ne predvidevajo povečanje števila zaposlenih, ampak načrtujejo izboljšavo kadrovske strukture, tudi prek svojega izobraževalnega centra, ki ga ustanovljajo. Zavedajo se, da je samo nova tehnologija premalo. Z letošnjim letom so prišli na 40-urni delovnik, vendar so hkrati s tem sprejeli vrsto ukrepov, ki naj bi zagotovili boljše poslovne rezultate.

DARJA JUVAN

Saturnus je lani beležil 65-letnico dela. Jubilej so proslavili predvsem delovno, le na tradicionalnem srečanju, dnevu Saturnužanov na Gospodarskem razstavišču, so se na ta račun še lepše imeli. Fotografija je nekoliko nenavadna, ker je narejena s teleobjektivom s stolpnice ob Zaloški cesti in je vsa razdalja do Šmarne gore sila zgoščena. (Foto: S. Gerlica)

● SINDIKATI V AKCIJI ● SINDIKATI V AKCIJI

Dne 18. decembra lani je v prostorih ateljeja tozda Veta v Papirnici Vevče potekala letna seja občinskega sveta zveze sindikatov Ljubljana Moste-Polje. V izredno slovesnem in prijetnem ambientu so člani in številne vabljene goste pozdravili predstavniki gostoljubnih papirničarjev tov. Bogovič, Kogej in Razdevškova. (Foto: Vid Vilfan)

● Ustvarjalci na plan!

Kar bogatih je ljudi,
bodo še obogateli.
Kdor kaj malega ima,
bodo brž še to mu vzeli.

Heinrich Heine (prevedel: M. Klopčič)

In vendar je toliko vsebin znotraj nas, ki bogate vsebino življenja, četudi je denarja le za sproti.

Ni bralca med nami, ki bi še nikoli ne občutil bele svetlobe ustvarjalnega zagona, tistega opojnega vala, ko človek sam s seboj onstran plotu vsakodnevnega vrveža in hitenja kreira svet. S simboliko besede, linijo čopiča, gnetenjem, klesanjem v kamen in še in še, na neskončno načinov išče in izraža svojo osebnost. Tako nastaja umetnost. Zavoljo nje je svet lepši in človek v njem popolnejši.

Vse te čudovite kreacije pa pogosto ostajajo skrite v našem najožjem okolju, kot da bi jih ne privoščili duši drugih ljudi. Zakaj? Vsak ustvarjalec bi na to vprašanje odgovoril drugače.

Kakorkoli že je, tokrat ne bomo rekli: »Pogum velja!« Pač pa: »Razdelite, razpršite belo svetlobo še drugim!«

Vsi ki živite oz. delate v občini Moste-Polje (leta, spol, narodnost, jezik niso pomembni) in karkoli ustvarjate, oglasite se nam. Do 28. 2. 1987 nam pošljite 3 do 5 svojih del: glasbene posnetke, pesmi, prozo, slike, kiparske izdelke in drugo na naslov: Komisija za kulturo pri občinskem svetu ZS Ljubljana Moste-Polje, Proletarska 1-III, Ljubljana. Ker pa so najbrž nekatera vaša dela velika, nam sporočite, kje si jih komisija lahko ogleda. Naš telefon je 444-211.

Delo oz. izdelek lahko opremite samo s psevdonimom, zagnatovo pa priložite svoj naslov, da vas bomo lahko obvestili o našem prvem srečanju. Takrat se bomo dogovorili o nadaljnjem sodelovanju in možnosti javne predstavitve.

**Mercatorjev
mozaik**

SUPER DELIKATESA, ki jo nasproti Robbovega vodnjaka v Ljubljani, pripravlja tozda Golovec, bo kmalu nared. Že sedaj je videti, da bo sicer »mini« lokalček super na izgled in odgovorni v tozdu tudi obljublajo super ponudbo. Na to že dolgo čakamo in verjetno bo za poznavalce in ljubitelje dobrot ta delikatesni butik zelo dobrodošel.

MANJVREDNO, A POCENI sadje in zelenjavo že vrst let prodaja M-Sadje zelenjava tudi na posebni stojnici na ljubljanskem živilskem trgu. Vrste so vedno dolge, kar prica, da je sicer malec slabše, a dosti cenejše blago, še kako dobrodošlo. Prijazna prodajalka Ančka bi kar težko našla dolga spisek strank, ki tjo prihajajo res pogosto.

Konec novembra lani so s konvertibilnim izvozom zaslužili 18 milijonov mark, s klirinškim pa 8 milijonov in 600 tisoč mark. Glede na plan je bil celotni izvoz večji za skoraj 11 odstotkov, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa za 16 odstotkov. Ob tem je treba poudariti, da so izvoz na trge s trdnimi valutami v primerjavi z lanskim letom povečali kar za 40 odstotkov, zmanjšala pa se je prodaja na klirinško območje.